

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова навчальна дисципліна)

**ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ
СФЕРІ**

Розробник: Дивнич Ольга Дмитрівна, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2023 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Інвестиційно-інноваційна політика в агропродовольчій сфері
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Мова викладання	Державна
Контактні дані розробника	<p><i>Викладач: Дивнич Ольга</i>, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: olga.dyvnych@pdaa.edu.ua, тел. (0532)56-98-24,</p> <p>https://www.pdaa.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna</p>
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність Освітня програма	051 Економіка <i>ОНП Економіка</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Наукові проекти в економіці, Стратегії розвитку підприємств агропромислового виробництва, Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування знань і практичних навичок з методики обґрунтування інноваційних рішень для удосконалення операційної та збутової діяльності підприємств аграрної сфери, пошук напрямів удосконалення інвестиційної діяльності в агропродовольчій сфері.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності та завдань інноваційної діяльності; розкрити класифікацію інновацій в агропродовольчій сфері; надання знань про методи державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності та програми підтримки підприємництва; оволодіння навичками обґрунтування інноваційних рішень у рослинництві, тваринництві та маркетинговій діяльності підприємств аграрної сфери; володіти понятійно-термінологічним апаратом здійснення інвестиційної політики; засвоєння методів економічної оцінки інвестиційних рішень з урахуванням їх ризиків; вміти презентувати та обговорювати результати інноваційних розробок; виконувати основні типові прогностичні розрахунки і здійснювати їх обґрунтування.

Компетентності:

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові:

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Результати навчання:

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Інноваційна політика в агропродовольчій сфері

Тема 2. Державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності

Тема 3. Обґрунтування інновацій в галузі рослинництва

Тема 4. Обґрунтування інновацій в галузі тваринництва

Тема 5. Інноваційні рішення маркетингу агропродовольчої сфери

Тема 6. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності

Тема 7. Економічна оцінка інвестиційних рішень

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Планування діяльності аграрних підприємств	12	2	2	8
Тема 2. Планування та організація галузі тваринництва	18	2	4	12
Тема 3. Планування та організація галузі рослинництва	18	2	4	12
Тема 4. Бізнес-планування	18	2	4	12
Тема 5. Екстраполяція трендів	18	2	4	12
Тема 6. Моделювання як метод прогнозування	20	4	4	12
Тема 7. Експертні методи прогнозування	16	2	2	12
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання:

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань зі самої роб.		
		підготовка тез доповіді	підготовка та захист презентації	
PH05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.	70	16	14	100
Разом	70	16	14	100

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-4 бали):

0-1 балів – потрібне повторне виконання;

2-4 бал – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши вміння здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнози розрахунки;

5-6 бали: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

7-8 бали – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

9-10 бали – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає вміння здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнози розрахунки.

– підготовка тез доповіді на конференцію (0-16 балів) – здобувач готує матеріали тез доповіді за темою заняття або підбирає тематику самостійно, враховуючи предмет дисципліни та завдання дисертаційного дослідження. Бали виставляються в залежності від: відповідності змісту доповіді заявленій темі, її цілісності та композиційна гармонійність; ступеня розкриття предмету дослідження, наявності узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми, обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел; наявності та обґрунтованості авторських розробок або пропозицій за досліджуваною проблемою, ступінь їх теоретичної значущості та практичної цінності.

– підготовка та захист презентації (0-14 балів) – здобувач вищої освіти готує презентацію за результатами вивчення дисципліни на основі тематики дисертаційної роботи. Бали виставляються в залежності від логічного представлення ходу дослідження, повноти розкриття теми дослідження, розкриття тематичного та змістовних питань дослідження, наявності навичок оформлення презентації, а також повноти представлення відповідей на питання.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самост роб.		
		підготовка тез доповіді	підготовка та захист презентації	
Тема 1. Інноваційна політика в агропродовольчій сфері	10			10
Тема 2. Державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності	10			10
Тема 3. Обґрунтування інновацій в галузі рослинництва	10			10
Тема 4. Обґрунтування інновацій в галузі тваринництва	10			10
Тема 5. Інноваційні рішення маркетингу агропродовольчої сфери	10			10
Тема 6. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності	10			10
Тема 7. Економічна оцінка інвестиційних рішень	10	16	14	40
Разом	70	16	14	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
Презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV станом на 02.02.2015. Дата оновлення: 30.04.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 13.12.91 № 1977-XII Дата оновлення: 06.01.2011. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>.
3. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року у редакції, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>.
4. Гуторов О. І., Ярута М. Ю., Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Харків: ХНА, 2019. 227 с.
5. Державне стимулювання інноваційного розвитку суб'єктів господарювання: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Л. С. Захаркіної. Суми: Сумський державний університет, 2019. 200 с.
6. Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2019. 384 с.
7. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України: моногр. Вінниця: ВНТУ, 2015. 168 с.
8. Інноваційний розвиток підприємств сфери торгівлі: світові тенденції та практика в Україні : монографія / за заг. ред. С.А. Давимуки. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2016. 432 с.
9. Лановська Г. І., Говорушко Т. А. Методичні підходи до оцінки інноваційної політики підприємств спиртової промисловості: моногр. Київ: МВЦ «Медінформ», 2013. 204 с.

10. Парадигма інноваційного розвитку в умовах ринкової трансформації: монографія; за заг. ред. Е. М. Забарної ; Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2019. 92 с.

11. Система організаційно-управлінських інновацій в розвитку сучасних регіонів України: монографія / Е. М. Забарна, Є. Ю. Щьокіна. Херсон: Олді-плюс, 2019. 244 с.

12. Функціональні стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств: монографія / за наук. ред. В.В. Стадник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 446 с.

13. Щодо першочергових заходів з активізації інноваційної діяльності в Україні. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/654/>.

Допоміжні

1. Гребеннікова А. А. Розвиток сільського господарства на інноваційній основі. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5338>.

2. Грудцина Ю. В. Інноваційна діяльність в Україні: аналіз та прогнозування. *Бізнес Інформ*. 2019. № 2. С. 78 – 84.

3. Дивнич О. Д., Демиденко Л. М. Інновації в рослинництві та джерела їх фінансування. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 5(167). С. 184 – 192.

4. Дивнич О. Д. Особливості формування виробничої програми сільськогосподарського підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 50. С. 113 – 120.

5. Дивнич О. Д., Бондаренко М. Ф., Субота Н. В. Стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 2019. С. 119 – 126.

6. Дивнич О. Д., Демиденко Л. М. Інноваційні напрями підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва. *Економіка та суспільство*. 2017. № 13. С. 435 – 441.

7. Дивнич О. Д., Дивнич А. В. Стратегические аспекты внедрения производственных инноваций в развитие сельскохозяйственного землепользования в Украине. *Инновационное и предпринимательское развитие национальной экономики в условиях глобализации: монография*. Астана: Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева, 2018. Гл. 3, разд. 3.9. С. 246 – 253.

8. Дивнич О. Д., Черкасов О. О. Стратегічні напрями відтворення основних засобів у сільському господарстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 12. С. 224 – 228.

9. Дивнич О.Д. Тенденції ресурсного забезпечення сільськогосподарських підприємств України. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 279 – 285.

10. Дубовик Т. В., Бучацька І. О. Інноваційна спрямованість розвитку підприємств роздрібної торгівлі. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. № 1. С. 223 – 230.

11. Інновації в Україні та в світі. URL: <http://angio-veritas.com/innovatsiji/innovatsii-vukrajini-ta-v-sviti>.

12. Ковтун В. А. Методологічні та методичні підходи до стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку аграрних підприємств МНПК «Філософські обрії сьогодення», Херсон, ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 80 – 84.
13. Шкурупій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Зміни міжнародного бізнес-середовища та інвестиційної політики компаній в умовах пандемічної кризи. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 1. С. 102 – 114.
14. Дивнич О. Д., Дивнич А. В., Цимбалістий В. В. Диверсифікація виробничої діяльності аграрних підприємств рослинницького напрямку в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. С. 38 – 43.
15. The Global Competitiveness Index 4.0 Methodology and Technical Notes. – The Global Competitiveness Report 2020. URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/04Backmatter/3.%20Appendix%20C.pdf>
16. Aranchiy V., Zoria O., Yasnolob I., Zorya S., Gorb O., Mykolenko F., Dyvnych O., Chumak V., Brazhnyk I. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural Areas. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330.
17. Косач І. А. Концептуальні засади політики управління інвестиційним потенціалом сільського господарства. *Науковий вісник Полісся*. 2019. № 2 (18). С. 126 – 131.
18. Пати́ка Н. І. Іноземні інвестиції в сільському господарстві України: сучасний стан та вплив на його розвиток. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 5. С. 26 – 31.
19. Крутько М. А., Романенко М. О., Романенко І. О. Роль інноваційно-інвестиційних процесів в аграрному секторі економіки України. Серія: Економіка та підприємництво. 2021. № 1(118). С. 24 – 28.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
2. <http://www.minagro.kiev.ua>. – веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України.
3. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.
4. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.
5. <http://www.nbu.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
6. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАУ.
7. <https://mon.gov.ua/ua/tag/doslidzhennya-ta-innovatsii> – Інноваційна діяльність та трансфер технологій.